

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.

Vår sak

Sted/Dato

09/01979-012 000564/10 BP
653.20

Oslo, 14.01.10

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I ALKOHOLLOVGIVNINGEN

Landsorganisasjonen i Norge viser til departementets brev av 23.09.2009.

Landsorganisasjonen er fornøyd med at regjeringen signaliserer en mer aktiv holding til de utfordringer som følger av skjenking av alkohol. Det kunne imidlertid vært ønskelig med en noe bredere tilnærming til flere av de problemstillingene som forslag til endringer er tenkt å møte.

Serveringsbransjen er en næring der det i de siste 25 årene har skjedd store endringer. Antall barer og restauranter har økt og antallet er nå i underkant av 7000. Bransjen sysselsetter ca 50 000 og mange er ufaglærte. Totalt antall sysselsatte i bransjen er nok en del høyere, da det er en del uregistrert svart arbeidskraft i bransjen. Kvinnelige ansatte er i flertall og denne bransjen er for mange av dem det første møtet med arbeidslivet. Videre sliter bransjen med mange useriøse foretak hvor det foregår svart omsetning, svart avlønning, hvitvasking, narkotikaomsetning og et generelt dårlig arbeidsmiljø, er hverdagen.

Etter at det på 1980-tallet ble enklere å starte og drive skjenkesteder har antallet bevilgninger skutt i været og mange steder er konkurransen nå så hard at det er vanskelig å oppnå "normal" lønnsomhet i den seriøse delen av bransjen. Dette gjør at kvaliteten på de tjenester som ytes er synkende. Fagutdanning som servitør er i ferd med å bli borte som et attraktivt fag, fordi nesten ingen lenger etterspør denne kompetansen. Servitørfaget er i stor grad overtatt av ufaglærte unge kvinner på dårligere lønns- og arbeidsvilkår. Veksten i antall serveringssteder har først og fremst kommet innenfor rene skjenkesteder, hvor det ikke serveres mat. Krav om kompetanseøkning i bransjen koblet opp mot kompetansekrav til driver vil være en vei å gå.

På denne bakgrunn mener Landsorganisasjonen at man må gå bredere til verks, hvis man vil møte de store utfordringene, som denne bransjen står overfor. Vi mener derfor at kap. 3 i forslaget må ha et bredere siktemål enn lovgivning rundt skjenking. Grove brudd på skatteregler og svart avlønning må føre til tap av skjenkebevilling. Vi viser i denne

sammenheng til Skatteunndragelsesutvalgets arbeid, hvor serveringsbransjen ble vist stor oppmerksomhet. Departementet bør derfor ta kontakt med Finansdepartementet og drøfte denne problemstillingen i lys av Skatteunndragelsesutvalgets innstilling. Landsorganisasjonen er opptatt av å se virkemiddelapparatet i sammenheng for derigjennom å få en større samlet effekt i bekjempelsen av useriøsiteten i bransjen.

Departementet foreslår å endre maksimaltiden for skjenking av alkoholholdig drikk fra kl. 03.00 til kl. 02.00. Vi gir vår fulle støtte til en slik endring. Departementet bruker voldsproblematikken som argument for endringen og viser til at det er gode eksempler på at tidligere skjenkestopp har ført til færre volds tilfeller der det er gjennomført. Også andre tiltak på områdene som nevnt ovenfor er nødvendig for å oppnå full effekt.

Landsorganisasjonens støtte til denne endringen har også som utgangspunkt at tidligere stengning gjør at våre medlemmer kan få redusert sitt nattarbeid. Nattarbeid er et helse- og arbeidsmiljøproblem og bør begrenses.

Kontroll med skjenking og overholdelse av alkohollovens bestemmelser er et vanskelig område for mange kommuner. Departementet viser til Sirius sin årlige undersøkelse om kommunenes forvaltning av alkoholloven, som viser at det i liten grad avdekkes lovbrudd og at lovbrudd som avdekkes sjelden får konsekvenser.

Så lenge det kommunale selvstyret i disse sakene er så tilfeldig og "frislippert" på bevillinger har fått gå så langt, er det etter vår oppfatning vanskelig å se at det kan bli noen substansiell bedring før man tar et mer helhetlig grep om hele serveringsnæringen.

Vi er for at kommunene skal lage ruspolitiske handlingsplaner. Men vi opplever at dette mer er planer for å møte de problemer alkoholforbruket fører med seg enn en strategi for forebygging, for å være i forkant av utviklingen og å sette standarder for den næringsutvikling kommunen vil ha på dette området.

Landsorganisasjonen mener det skal legges større vekt på politiets uttalelser og erfaring enn det som er tilfelle i dag. Altfor ofte er erfaringen at politiets uttalelser om skjenkepolitikk og bevilgningssaker ikke tas til følge.

Departementets vurdering i punkt 3.6.3 om ikke å utvide politiets rett til å stenge salgs- eller skjenkesteder deler vi. Det samme gjelder forslaget om at politiet ikke skal ha vetorett i bevilgningssaker. Men skulle det vise seg at kommunene håndterer sitt ansvar på en dårlig måte, må disse spørsmål vurderes på nytt.

Vi støtter strenge reaksjoner på overtredelse av skjenkebestemmelser og andre rammebetingelser som er lagt for å drive innenfor alkohol- og serveringsloven. Vi mener det er en for lemfeldig praksis i dag og at kvaliteten på kontrollene er for dårlig. Vår erfaring er også at kontrollørene i for liten grad kjenner næringen. Ofte er bakgrunn og utdanning lite relevant for å drive kontrollvirksomhet. Hvis inndragning av bevilling på stedet blir en rett for kommunene gjennom kontroller, bør ikke dette være en frivillig ordning, men gjelde for alle kommuner. Det må ikke legges opp til ytterligere forskjeller i næringens rammebetingelser

mellom kommuner. Vi vil også understreke det departementet selv hevder om kompetansebehovet hos kontrollørene. En autorisasjonsordning bør vurderes. Næringens parter må inn i en slik prosess og være med på å legge premissene for kravene til opplæring.

Departementet foreslår å gjøre unntak for aldersbestemmelsene når utøver har resepsjonsfagbrev. Landsorganisasjonen vil motsette seg dette. Vi kan ikke se at det er noe i resepsjonistens opplæring som motiverer for en slik endring. Ingen av fagets kompetansemål gir grunnlag for å sammenligne dette faget med servitørfaget, når det gjelder nødvendig kunnskap om salg og håndtering av alkohol. Det må være det enkelte fags kompetansemål som er avgjørende. Legges dette til grunn er det kun servitørfaget som er aktuelt, muligens med tillegg av kokkfaget.

Et annet problem som er relevant i denne sammenhengen er at outsourcing av deler av virksomheten, særlig i hoteller, har økt betydelig. Når skjenking av alkohol utføres av medarbeidere som ikke er ansatt i virksomheten, kan det oppstå et ansvarsproblem. Firmaet som har overtatt tjenesten har normalt ikke skjenkebevilgning. Vi ber derfor departementet klargjøre disse problemstillingene, slik at ansatte ikke kommer opp i situasjoner som kan sette arbeidet deres i fare.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Tor-Arne Solbakken

Stein Reegård